

Curtea Supremă de Justiție

DECIZIE

16 mai 2017

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit în următoarea componență:

Președinte – Gordilă Nicolae,

Judecători – Guzun Ion, Covalenco Elena, Catan Liliana și Diaconu Iurie,

a judecat, fără citarea părților, recursul în anulare declarat de către Procurorul General Adjunct, Roșioru Mircea, prin care se solicită casarea sentinței Tribunalului militar al diviziei nr. 4 pușcași din 08 mai 1942, în cauza penală privindu-l pe

Bășcanean Nichita XXXXXXXX, născut în
anul xxxx, originar din XXXXXX XXXXXX.

Asupra recursului în anulare, în baza actelor din dosar, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție,

A C O N S T A T A T :

1. Prin sentința Tribunalului militar al diviziei nr. 4 pușcași din 08 mai 1942, Bășcanean Nichita XXXXXXXX a fost condamnat în baza art. 16-54-1 „b” și art. 54-10 alin. (2) Cod penal al RSSU, la pedeapsă capitală și confiscarea averii personale.

2. Potrivit sentinței, inculpatul Bășcanean Nichita a fost declarat vinovat și condamnat pentru faptul că, având atitudine ostilă față de regimul din URSS, exercitându-și serviciul militar în armata roșie, a desfășurat în cadrul anturajului său agitație antisovietică cu caracter contrarevoluționar, calomniind și defăimând capacitatea militară a armatei roșii, totodată, a lăudat sistemul fascist. De asemenea, inculpatul și-a exprimat nemulțumirea față de condițiile de trai ale ostașilor sovietici și alimentarea proastă a acestora. Afară de aceasta, inculpatul nedorind să-și exercite serviciul militar, a avut intenția să dezerteze din unitatea militară și să treacă de partea inamicului, totodată atrăgea și alți ostași spre dezertare.

În cadrul ședinței de judecată, inculpatul Bășcanean N. și-a recunoscut parțial vinovăția în cele incriminate și a declarat că, în perioada exercitării serviciului militar în armata roșie, niciodată nu a avut intenția să treacă de partea inamicului. A susținut că doar a explicat unor ostași în ce mod pot părăsi unitatea militară, însă el personal nu a avut intenție să părăsească serviciul militar. A recunoscut că a criticat condițiile de trai ale ostașilor armatei roșii.

Circumstanțele incriminate inculpatului Bășcanean N. au fost confirmate în ședința de judecată prin declarațiile martorilor Moloochii S. și Cuzimin N.

3. Procurorul General Adjunct, Roșioru Mircea, a declarat recurs în anulare, prin care, invocând prevederile art. 453 alin. (1) Cod de procedură penală, a solicitat casarea sentinței Tribunalului militar al diviziei nr. 4 pușcași din 08 mai 1942, cu încetarea procesului penal în privința lui Bășcanean Nichita Filimonovici în baza art. 16-54-1

„b” și art. 54-10 alin. (2) Cod penal al RSSU și reabilitarea condamnatului, pe motiv că există circumstanțe care exclud tragerea inculpatului la răspundere penală.

În susținerea celor menționate în textul recursului în anulare, Procurorul General Adjunct invocă faptul că, în conformitate cu art. 6 pct. 44) Cod de procedură penală, prin viciu fundamental în cadrul procedurii precedente, care a afectat hotărârea pronunțată se înțelege încălcarea esențială a drepturilor și libertăților garantate de Convenția pentru apărarea Drepturilor omului și a Libertăților Fundamentale, de alte tratate internaționale, de Constituția Republicii Moldova și de alte legi naționale.

Probe veridice care ar demonstra săvârșirea de către Bașcanean N. a infracțiunii prevăzute de art. 16-54-1 „b” Cod penal al RSSU, adică tentativă de trădare de patrie, în materialele dosarului nu au fost administrate. Judecata nu a stabilit că acțiunile inculpatului erau îndreptate împotriva potențialului militar, independenței statale sau inviolabilității teritoriale a URSS, așa cum prevede dispoziția art. 54-1 „b” Cod penal al RSSU.

Mai mult ca atât, inculpatul Bașcanean N. a fost condamnat nefondat și în baza art. 54-10 alin. (2) Cod penal al RSSU, adică pentru agitație antisovietică, deoarece afirmațiile lui nu conțineau chemări la lichidarea, subminarea sau slăbirea puterii de stat ori la săvârșirea unor infracțiuni contrarevoluționare, așa cum prevede acest articol.

Concomitent, instanța de judecată a încălcat în mod flagrant dreptul inculpatului la apărare, or cauza penală a fost examinată în lipsa apărătorului, a cărui participare în cazul dat era obligatorie

Astfel, condamnarea lui Bașcanean N. pentru tentativă de trădare de patrie și agitație antisovietică este apreciată ca un viciu fundamental comis în cadrul procedurii precedente, care a afectat hotărârea pronunțată, deoarece a fost încălcat dreptul la un proces echitabil. Din acest motiv, hotărârea judecătorească în cauză urmează a fi casată, cu încetarea procesului penal în privința lui Bașcanean N. în temeiul art. 391 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, întrucât există circumstanțe care exclud tragerea inculpatului la răspundere penală.

Prin urmare, inculpatul Bașcanean N. în conformitate cu art. 3 al Legii RM nr. 1225-XII din 08 decembrie 1992 privind reabilitarea victimelor represiunilor politice, urmează a fi reabilitat.

4. Judecând recursul în anulare declarat în raport cu actele cauzei, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție concluzionează că recursul declarat urmează a fi admis din următoarele considerente.

Potrivit art. 6 pct. 44), art. 22 alin. (3), art. 452 alin. (1), art. 453 alin. (1) Cod de procedură penală, hotărârile irevocabile pot fi atacate cu recurs în anulare de către Procurorul General și adjuncții săi în scopul reparării erorilor de drept comise la

judicarea cauzei, în cazul în care un viciu fundamental în cadrul procedurii precedente a afectat hotărârea atacată. Viciu fundamental în cadrul procedurii precedente, care a afectat hotărârile pronunțate, se consideră încălcarea esențială a drepturilor și a libertăților fundamentale ale omului. Hotărârea judecătorească definitivă împiedică reluarea examinării procesului penal în privința aceleiași persoane pentru aceeași faptă, cu excepția cazului în care un viciu fundamental în cadrul procedurii precedente a afectat hotărârea pronunțată.

La 30 decembrie 1992 a intrat în vigoare Legea nr. 1225-XII din 08.12.1992 privind reabilitarea victimelor represiunilor politice.

Colegiul penal lărgit menționează că, potrivit art. 3 lit. g) al Legii nominalizate, sunt declarate nevinovate și urmează a fi reabilite în fața societății și reintegrate în drepturi, indiferent de locul de trai în prezent, toate persoanele care, în perioada dintre 7 noiembrie 1917 și 23 iunie 1990, au fost supuse represiunilor politice în baza deciziilor organelor de stat judiciare sau extrajudiciare pentru eschivare din motive religioase de la înrolare în rândurile armatei roșii.

Sub acest aspect, instanța de recurs în anulare reține că, Bașcanean Nichita a fost condamnat la 08 mai 1942, prin sentința Tribunalului militar al diviziei nr. 4 pușcași, pentru tentativă de trădare de patrie și agitație antisovietică.

Conform art. 5³ alin. (2) al Legii nr. 1225-XII din 08.12.1992, recursurile în anulare se examinează de către Curtea Supremă de Justiție în modul stabilit de Codul de procedură penală pentru examinarea recursurilor în anulare.

Ținând cont de cele constatate și de prevederile art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. b) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit constată prezența în speță a motivelor întemeiate de a interveni în hotărârea judecătorească irevocabilă de condamnare a lui Bașcanean Nichita în baza art. 16-54-1 „b” și art. 54-10 alin. (2) Cod penal al RSSU, cu casarea acesteia și, în temeiul prevederilor art. 391 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, cu încetarea procesului penal, pe motiv că există circumstanțe care exclud tragerea persoanei la răspundere penală, și cu reabilitarea condamnatului.

Prin urmare, în temeiul circumstanțelor nominalizate, recursul în anulare urmează a fi admis, cu casarea totală a hotărârii irevocabile contestate, ca fiind afectată de un viciu fundamental și dispunerea încetării procesului penal, pe motiv că sunt prezente circumstanțe care exclud tragerea la răspundere penală.

5. În conformitate cu prevederile art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. b), art. 453 alin. (1), art. 457 alin. (3) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție,

D E C I D E:

Admite recursul în anulare declarat de Procurorul General Adjunct, Roșioru Mircea, casează total sentința Tribunalului militar al diviziei nr. 4 pușcași din 08 mai

1942, privind condamnarea lui **Başcanean Nichita XXXXXXXX** în baza art. 16-54-1 „b” și art. 54-10 alin. (2) Cod penal al RSSU, cu încetarea procesului penal, pe motiv că există circumstanțe care exclud tragerea lui la răspundere penală și dispune reabilitarea acestuia, în conformitate cu Legea Republicii Moldova nr. 1225-XII din 08 decembrie 1992, privind reabilitarea victimelor represiunilor politice.

Decizia este irevocabilă.

Pronunțată integral la **16 mai 2017**.

Președinte:

Gordilă Nicolae

Judecători:

Guzun Ion

Covalenco Elena

Catan Liliana

Diaconu Iurie